

Neuroinfekce

Lenka Krbková

Klinika dětských infekčních nemocí

LF MU, Brno

Otázky

- Klinické projevy infekcí CNS
- Serózní meningitidy a encefalitidy
- Hnisavé meningitidy (v závislosti na věku)
- Terapie hnisavých meningitid
- Vyšetření mozkomíšního moku
- Dif dg infekcí CNS

Klinické příznaky infekcí CNS

- Celkové projevy infekce
- Neurologické
- Kožní
- Ze zvýšeného ICH

Klinické příznaky

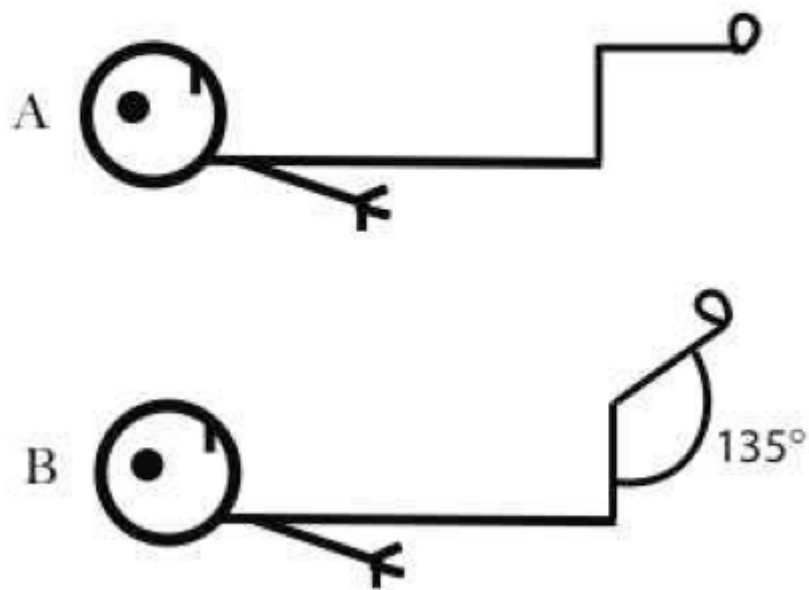
Klinické příznaky: horečka, bolesti hlavy, nauzea, zvracení, neklid, apatie

Neurologické příznaky: ztuhnutí šíje, dráždivost, bolest zad, poruchy vědomí, křeče, ložiskové příznaky

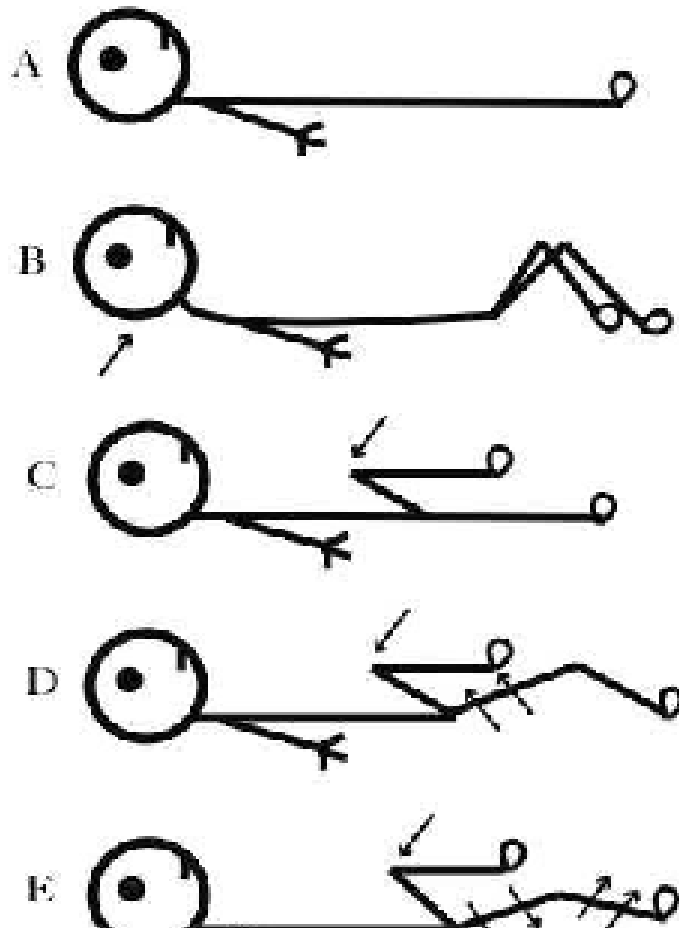
Neurologické příznaky

- Kernigovo znamení
= ležící pacient; flexe DK k břichu s pokrčením v koleni, při pozitivitě se pacient brání extenzi DK
- Brudzinského znamení
=
pasivní flexe krku vyvolá flexi v kyčlích a kolenních kloubech

Kernigovo znamení

Brudzinského znamení

Příznak trojnožky

- Meningeální děti automaticky vyhledávají spontánně vsedě polohu trojnožky
- Neschopnost sedět bez opory HKK za trupem (pro bolestivost zad)

Kožní projevy

- Dermografismus (obrázek 10)
- Makulopapulózní vyrážka (virové neuroinfekce 11)
- Petechie, sufuze (IMO 12-15, pneumokoková meningitida)
- Purpura fulminans (IMO 16, 17)
- Erytém (EM u neuroborreliózy 18, 19)

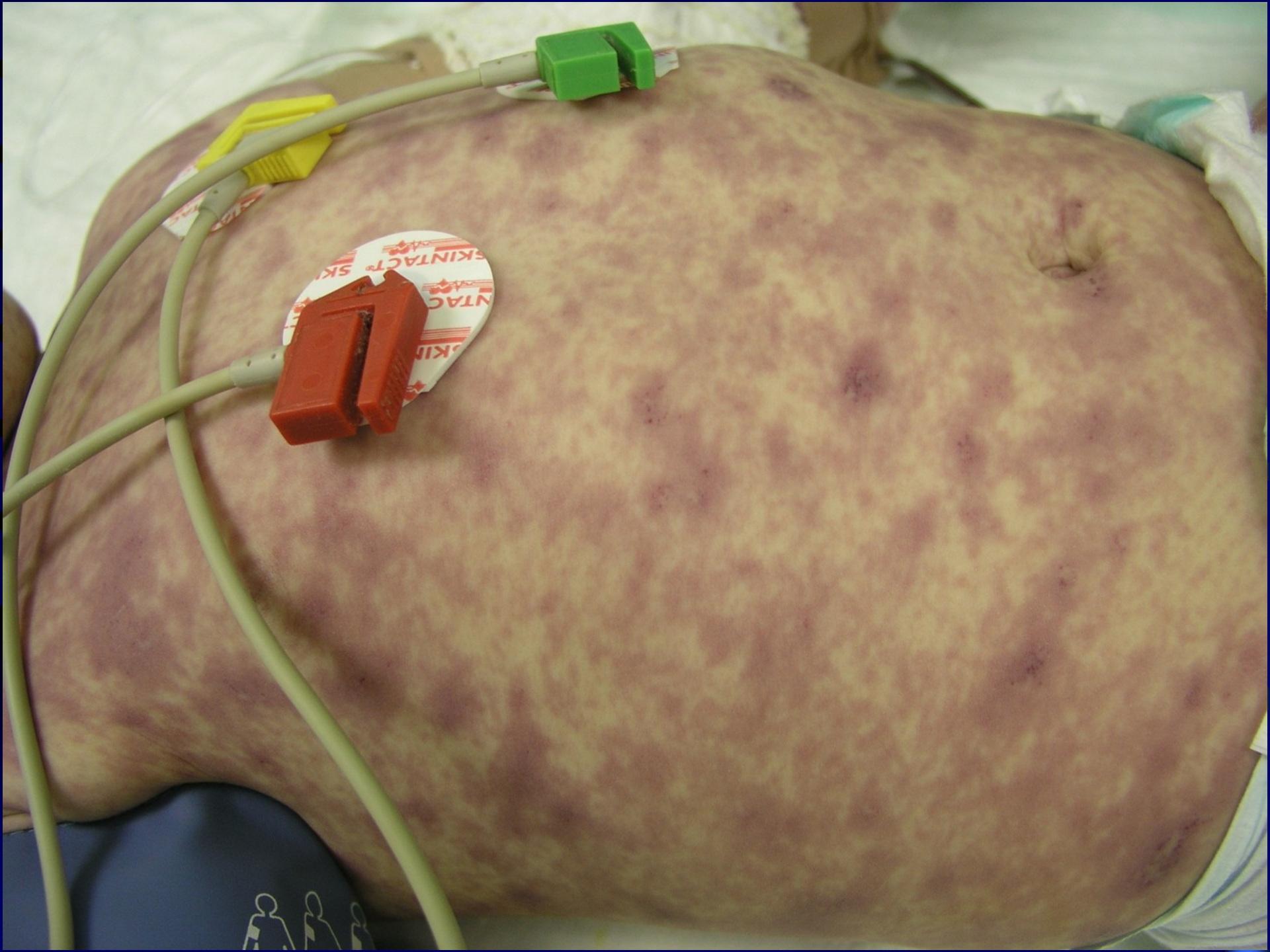

Příznaky u novorozenců a kojenců

- Vyklenutá fontanela
- Opistotonus
- Spavost
- Pláč bez příčiny
- Líné sání
- Poruchy dechu až apnoe
- Záškuby až křeče

Známky zvýšeného intrakraniálního tlaku

- Subjektivní: bolest hlavy, vertigo, zrakové poruchy
- Objektivní: poruchy koordinace a chůze, edém papily

Novorozenci a kojenci: vyklenutá fontanela

- Systémová hypertenze (rozdíl systolicko-diastolický) a sinusová bradykardie
- Respirační poruchy
- Alterace stavu vědomí

Neurologické postižení

- Meningitis
- Encephalitis
- Myelitis
- Ložiskové procesy

Dle průběhu

- Akutní
- Perakutní
- Chronický

Etiologie

- Aseptická virová meningitida (primární, sekundární, postinfekční, postvakcinační)
- Aseptická bakteriální meningitida
- Septická meningitida (primární, sekundární)
- Mykotická meningitida
- Tuberkulózní meningitida

Viry způsobující CNS infekci

- Enteroviry
- Herpesviry
- Arboviry
- Adenoviry
- HIV
- Virus parotitidy
- Virus lymphocytární choriomeningitidy

Bakterie způsobující aseptické meningitidy

- Rickettsie (včetně ehrlichii, anaplasmat)
- Spirochéty (Treponema, Borrelia, Leptospira)
- Mykoplasmata, chlamydie

Etiologie purulentní meningitidy u novorozenců

- *Streptococcus agalactiae*
- *Listeria monocytogenes*
- *Escherichia coli*
- *Klebsiella pneumoniae*
- *Salmonella spp.*
- *Proteus spp.*

Dělení novorozeneckých meningitid

- 1) časné – do 7 dnů života
(novorozenec se nakazí intrauterinně nebo v průběhu porodu)
- 2) pozdní – od 7. do 28. dne života
(nakazí se později po narození)

Bakteriální etiologie u dětí

- *Haemophilus influenzae*
- *Streptococcus pneumoniae*
- *Neisseria meningitidis*

Bakteriální etiologie u dospělých

- *Streptococcus pneumoniae* 18 - 50 let
- *Neisseria meningitidis*

- *Streptococcus pneumoniae* > 50 let
- *Neisseria meningitidis*
- *Listeria monocytogenes*
- *Aerobic gram-negative bacilli*

Patogeneze u bakteriální meningitidy

- 1. Nazofaryngeální kolonizace
- 2. Bakteriémie
- 3. Meningeální invaze
- 4. Porušení BBB
- 5. Přežívání bakterií v subarachnoideálním prostoru
- 6. Produkce zánětlivých mediátorů
- 7. Zvýšený intrakraniální tlak
- 8. Alterace cévního průtoku v mozku

Patogeneze u aseptické meningitidy

- Virémie a vstup do CNS: hematogenní rozsev
- 1) Pomnožení mimo nervový prostor
- 2) Virémie
- 3) Přestup přes BBB
- *HSV podél nn. olfactorii*
- 4) Šíření v CNS
- Vstup do subarachnoideálního prostoru
- Šíření v extracelulárních prostorech
- Viry jsou transportovány mobilními leukocyty, zánětlivá odpověď (zánětlivé cytokiny, intracerebrální syntéza Ig)

Diagnostika

- Anamnestická a epidemiologická data
- Klinické projevy
- Vyšetření likvoru (cytologie, biochemie)
- *Podezření na bakteriální etiologii:*
- Mikroskopické vyšetření, kultivace
- Rychlé diagnostické testy (detekce antigenů LA, CIE)

Parameter	Normal	Purulent meningitis	Aseptic meningitis	Fungal meningitis	Tuberculous meningitis
Volume	40 – 120 ml				
Appearance	clear	Turbid	clear to opalescent	turbid	slightly turbid
Pressure	< 180-200 mm H ₂ O	Raised	normal or slightly raised	raised	usually raised
Leukocytes	PMNs 0 MNs 0-5x10 ⁶ /l	PMNs in thousands	MNs in hundreds, lymphocytes predominate	early PMNs, later MNs predominate	early PMNs lymphocytes predominate through most of course
Protein	0,4-0,5 g/l	elevated 1-5 g/l	normal or slightly elevated to 0,5 g/l	elevated 2,5-5 g/l	elevated 1-5 g/l
Glucose	2,2-3,3 mmol/l	decreased 0-2,2 mmol/l	normal or slightly decreased (mumps)	decreased	decreased
Lactate	1,2-2,4 mmol/l	elevated	normal	elevated	elevated
Culture	negative	positive (40-80%)	negative (with the exception of spirochetes, rickettsiae, mycoplasma)	positive	positive

Purulentní meningitida

• CSF-mono	507 /1ul	(0 - 3)	VH
• CSF-poly	14 000 /1ul	(0 - 0.3)	VH
• CSF-proteins	2.65 g/l	(0.15 - 0.45)	VH
• CSF-glucose	<0.1 mmol/l	(2.2 – 3.9)	L
• CSF-lactate	7.61 mmol/l	(1.1 – 2.8)	VH

Kultivačně: *Streptococcus agalactiae*

Aseptická meningitida

- CSF-mono 240.0 /1ul (0 - 3) VH
- CSF-poly 5.0 /1ul (0 - 0.3) H
- CSF-proteins 1.54 g/l (0.15 - 0.45) VH
- CSF-glucose 2.8 mmol/l (2.2 – 3.9)
- CSF-lactate 2.7 mmol/l (1.1 – 2.8)
- 70 % lymfocytů
- Dg neuroborrelióza

Kontraindikace LP

- Zvýšený ICH (edém papil n. optici, CT)
- Infekce kůže v L krajině
- Porucha hemokoagulace
- Deformity bederní páteře (malformace

Diagnostika

- *Podezření na virovou (aseptickou bakteriální) etiologii:*
- Přímý průkaz virové (bakteriální) DNA (RNA) PCR
- Nepřímo:
  - Protilátky v likvoru (IgM)
  - Intratekální syntéza protilátek

Diferenciální diagnostika

- Jiné infekční syndromy:
- Parameningeální ložiska (mozkový absces, sinusitis, otitis, mastoiditis, subdurální, epidurální absces, tromboflebitida venózního sinu, kraniální osteomyelitida)
- Infekční endokarditida
- Virové postinfekční syndromy
- Postvakcinační syndromy (MMR, polio, pertusse, rabies, influenza, HBV)

Postinfekční meningitidy/encefalitidy

- Neurologické postižení se rozvine za 1-3 týdny po nemoci (příušnice, zarděnky)
- Destruktivní zánětlivé postižení (demyelinizace) je způsobeno autoimunitním mechanismem podobným postvakcinačnímu postižení

Neinfekční příčiny

- Intrakraniální tumory
- Subarachnoideální krvácení
- Medikace (ATB, cytosine, azathioprine, phenazopyridin, immunoglobulin)
- Systémová onemocnění (lupus erythematosus)
- Neurochirurgické zákroky, intratekální injekce, spinální anestézie
- Různé (křeče, migréna nebo migrenózní syndromy, insolace, meningismus)

Meningismus

- = pozitivní meningeální příznaky při horečce
- po poklesu teplot je pacient ameningeální
- časté u dětí u viróz, v úvodu bakteriální infekce, u krčních lymfadenitid

Terapie bakteriální meningitidy

- 1) Pacient s podezřením na bakteriální meningitidu musí být prvních 24 hodin izolován
- 2) Vyšetření likvoru má být opět provedeno za 48 až 72 hodin po zahájení ATB terapie (negativita kultivačního nálezu a konverze s převahou lymfocytů)

ATB

- Ampicillin plus cefotaxim; ampicillin plus aminoglykosid (gentamicin, vancomycin) (*novorozenci*)
- Ampicillin plus cefalosporin III. gen (*děti*)
- Cefalosporin III. gen; ampicillin plus chloramphenicol (*dospělí*)
- Cefalosporin III. gen ± ampicillin (*> 50 let*)

Terapie dalších příznaků

- 1) antiedematózní terapie
- 2) terapie horečky, dehydratace a korekce elektrolytů
- 3) antikonvulzivní terapie
- 4) terapie cévního kolapsu
- 5) u dětí se subdurální efuzí opakované denní punkce
- 6) intravenózní imunoglobuliny
- 7) terapie DIC u meningokokcémie

Terapie virové meningitidy

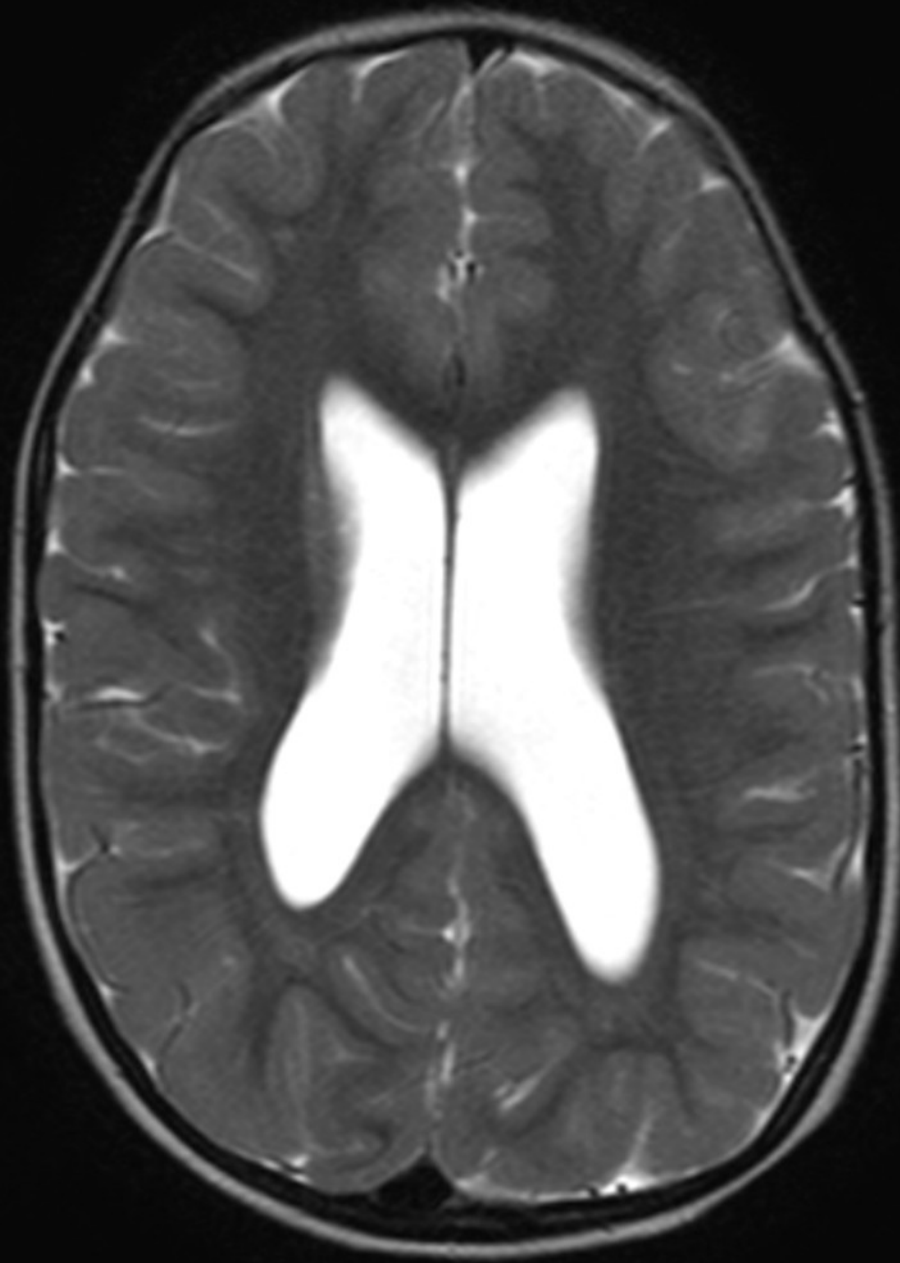
- Symptomatická (antiedematózní, antikonvulzivní, terapie horečky...)
- **!!!Podezření na herpetickou etiologii:
acyclovir – terapii zahájit co nejdříve!!!**

Terapie aseptické bakteriální meningitidy

- 1) etiologie spirochétová: cefalosporin III. gen, krystalický penicilin, ampicilin
- 2) etiologie rickettsiová: tetracykliny, chinolony, makrolidy u dětí
- 3) etiologie mykoplasmová, chlamydiová: tetracykliny, chinolony, makrolidy u dětí

Komplikace a následky

- akutní: intraparenchymový absces, subdurální efuze: hygrom nebo empyém, trombózy a tromboflebitidy venózních sinů
- pozdní a trvalé: kochleární hluchota, hydrocefalus, PMR, paretická postižení, epilepsie)

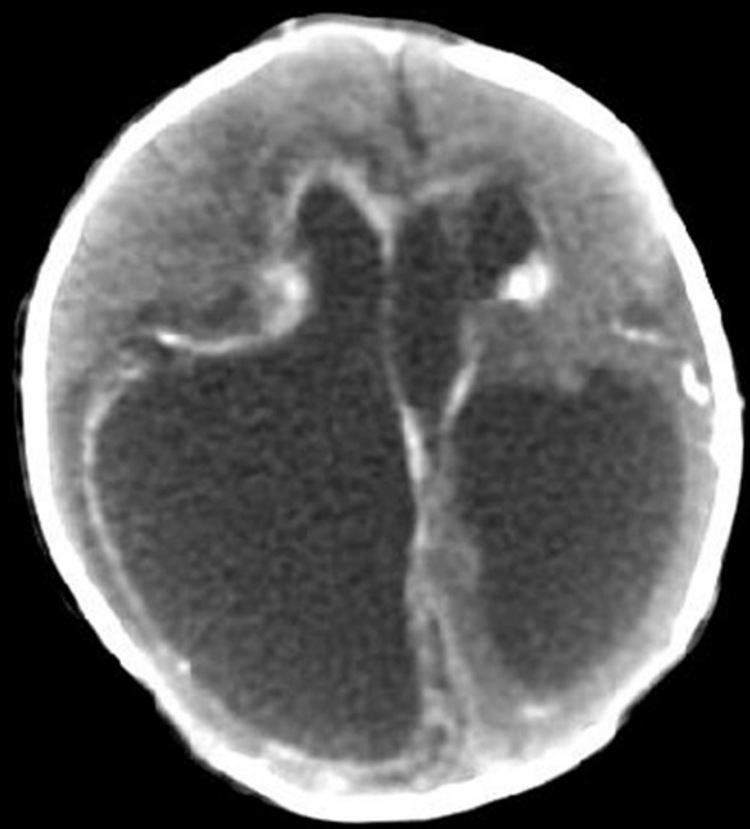

Hydrocephalus

DoB: 2003-01-09
2003-01-14
11:46:18
No.16

Fak. detska n
SOMAT

R

PF

RM
GT: -19.5
SP: 233.3
SL: 5
CM:

Hydrocefalus po zavedení VPV shuntu

D:061002/8100
DoB:2006-10-02
2006-11-28
08:13:16
No.13

U: 8
Fak. detska r
SOMATO

R

RM
PT:-12.5
SP:587
SL:5
CM:

Subdurální efuze

Závěr

- Včasná diagnóza a zahájení terapie vede k minimalizaci následků
- Prevence =
  1. povinné očkování proti **Hib, polio, MMR**
  2. volitelné pneumokok
  3. doporučené meningokok, KME, varicella